ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.4.2018г.
COM(2018) 181 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Директива 2007/43/ЕО и нейното влияние върху хуманното отношение към пилетата, отглеждани за производство на месо, и разработването на показатели за хуманно отношение

(текст от значение за ЕИП)

1 КОНТЕКСТ

Настоящият доклад се отнася до Директива 2007/43/ЕО на Съвета[1], която определя минимални правила за защита на пилетата, отглеждани за производство на месо, (наричана по-долу „Директивата“) и разглежда член 6, параграф 3 от същата директива, съгласно който от Комисията се изисква да докладва на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на Директивата и нейното влияние върху хуманното отношение към пилетата, отглеждани за производство на месо. Докладът отчита условията на производство, които оказват влияние върху хуманното отношение към бройлерите, както и социално-икономическите и административните последици от Директивата, включително регионалните аспекти. Освен това настоящият доклад представлява едно от действията, предвидени в стратегията на ЕС за защита и хуманно отношение към животните за периода 2012—2015 г.[2]. Стратегията на ЕС насърчава подход, основан на постигнатите резултати в хуманното отношение към животните, както и по-широко използване в бъдеще на показатели за оценка на хуманното отношение към бройлерите и по време на клането им.

Настоящият доклад се основава на проведено през 2017 г. проучване относно социално-икономическите въздействия и въздействията върху хуманното отношение към животните, произтичащи от прилагането на Директивата[3] (наричано по-долу „проучването от 2017 г.“). Сред другите източници на информация са одитите, извършени от Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“, които предоставят информация относно официалния контрол, становища на Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) и други проучвания, предоставящи научни познания относно хуманното отношение към бройлерите и резултата от проведения през 2017 г. семинар с участието на всички държави членки относно използването на данни от кланиците за мониторинг на хуманното отношение[4].

Преди влизането в сила на Директивата не е имало специални изисквания за хуманното отношение към бройлерите, като се прилагали само изискванията на Директива 98/58/ЕО[5] относно защитата на животни, отглеждани за селскостопански цели, която включва общи принципи за предоставянето на помещения, храна, вода и подходяща грижа за физиологичните и етологичните нужди на животните. Проучване на Евробарометър от 2005 г. показва, че повече от четирима от всеки десет граждани на ЕС са посочили, че пилетата, отглеждани за производство на месо, са от видовете, при

---

1 Директива 2007/43/ЕО на Съвета от 28 юни 2007 г. за определяне на минимални правила за защита на пилетата, отглеждани за производство на месо ОВ L 182, 12.7.2007 г., стр. 19—28.

2 COM(2012)6 final https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/strategy_en

3 Проучване относно прилагането на Директивата за бройлерите (Директива 2007/43/ЕО) и разработването на показатели за хуманно отношение, вж.: https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/f4ccd35e-d004-11e7-a7df-01aa75ed71a1

4 „Използване на данни от кланици за мониторинг на хуманното отношение към бройлерите в земеделските стопанства“ https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/9fbf913d-de15-11e6-ad7c-01aa75ed71a1

5 Директива 98/58/ЕО от 20 юли 1998 г. относно защитата на животни, отглеждани за селскостопански цели ОВ L 221, 8.8.1998 г., стр. 0023—0027.

които е най-необходимо да бъдат направени подобрения по отношение на хуманното отношение и защитата[6].

В отделен доклад на Комисията относно въздействието на генетичната селекция върху хуманното отношение към пилетата, отглеждани за производство на месо, който се изисква съгласно член 6, параграф 1 от Директивата, е направено заключението, че в съответствие с мандата си за хуманното отношение към животните и посредством съществуващите инструменти Европейската комисия е готова да съдейства за работата по подобренията и че на този етап няма необходимост от законодателни актове в тази област[7].

С Директивата се въвеждат изисквания за хуманно отношение към животните, приложими към птичарниците, в които пилетата се отглеждат за производство на месо, и към максималната гъстота на отглеждане, както и допълнителни изисквания към гледачите, които отглеждат пилета при по-голяма гъстота. В случаите с по-голяма гъстота на отглеждане данните за процента на смъртност трябва да бъдат на разположение, когато групата пилета се изпраща към кланицата, и да бъдат оценени. Това е първият законодателен акт на ЕС, който въвежда показатели за животните като начин за регулиране на хуманното отношение към тях. Мониторингът в кланиците се извършва в допълнение на инспекциите без дискриминация, провеждани в земеделски стопанства, които в определени случаи следва да доведат до разследвания на земеделските стопанства с цел последващи действия във връзка с констатациите от инспекциите post-mortem.

2 ИКОНОМИКА НА СЕКТОРА

ЕС е основен световен производител на бройлери (11,3 % от световното производство), като през 2014 г. общото произвеждано количество месо от домашни птици е 14,1 милиона тона. Съгласно проучването от 2017 г. във всяка една от държавите Бразилия, Съединените американски щати и Китай се произвеждат по-големи количества. Три четвърти от производството в ЕС е съсредоточено в седем държави членки: Полша, Обединеното кралство, Германия, Франция, Испания, Италия и Нидерландия, в които също така се намират и най-големите стопанства[8].

Данните от проучването от 2017 г. сочат, че производството на бройлери в ЕС се е увеличило с 18,6 % в периода от 2009 до 2014 г., като понастоящем се произвеждат около 6,5 милиарда птици на година. Производството и консумацията са се

---

[6] „Какво мислят потребителите за хуманното отношение към селскостопанските животни“ (Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals)http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/yearFrom/1974/yearTo/2005/surveyKy/450

[7] Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно въздействието на генетичната селекция върху хуманното отношение към пилетата, отглеждани за производство на месо (COM(2016) 182 final) https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/BG/1-2016-182-BG-F1-1.PDF

[8] Европейска комисия — ГД „Земеделие и развитие на селските райони“, на следния адрес: https://ec.europa.eu/agriculture/poultry_bg

увеличавали със стабилни темпове и пилешкото месо е на второ място след свинското месо сред най-консумираните меса в ЕС. Очаква се в периода 2015—2025 г. производството на месо от домашни птици да се увеличи с 3,8 %, а консумацията — с 3,4 %. ЕС задоволява самостоятелно 103,9 % от потребностите си от месо от домашни птици, като износът възлиза на 11 % от производството, а вносът се равнява на 6 %. Вносът, по-голямата част от който включва разфасовки с по-висока стойност от Бразилия и Тайланд, е предназначен главно за Франция, Германия, Нидерландия и Обединеното кралство.

Според проучването от 2017 г. малко над една четвърт от един милион души са заети в сектора на птицевъдството в ЕС, като 62 % са заети в кланиците/преработвателните предприятия и почти една пета (19 %)— в първичното производство; главно в големите стопанства за бройлери, 23 360 на брой[9]. В някои региони на ЕС секторът е високо интегриран (развъдник, люпилня, птичарници, инсталация за фураж и преработвателно предприятие, притежавани от един собственик), а гледачите получават определена ставка за труда си и за променливите разходи. В други региони е налице по-слаба интеграция, като гледачите са и собственици на птиците. Високата степен на интеграция се среща често в Австрия, Франция, Германия, Италия и Обединеното кралство, докато в Белгия, Финландия, Нидерландия, Полша и Швеция се наблюдава по-често по-ниска степен на интеграция. И двата модела са често срещани в Дания и Унгария.

3 ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВАТА

Според проучването от 2017 г. Директивата е била изцяло въведена в националното законодателство, като това прилагане е регионално в Белгия, Германия, Италия и Испания, а децентрализирано — в Обединеното кралство.

3.1 Обучение и насоки за лицата, които се занимават с пилета

Директивата въвежда специални изисквания за обучение към гледачите с дерогации на база предходен опит. Обучението се одобрява от органите и обикновено се провежда от трета страна. Данните от проучването от 2017 г. обаче сочат, че малък брой държави членки не предлагат подходящи образователни курсове.

В обучението се поставя акцент върху отговорността на гледача и необходимостта от балансиране на управлението и снабдяването с ресурси, както и върху практическия аспект на улавянето и транспортирането.

Органите предоставят на гледачите свидетелство за квалификация, като две трети от тези свидетелства се издават след обучение, а една трета — въз основа на предишен опит. Много от гледачите, които са могли да получат дерогация въз основа на своя

[9] В стопанствата с повече от 1000 бройлери (по данни на Евростат от 2013 г.), макар и да представляват по-малко от 1 % от всички стопанства за бройлери, се отглеждат 94 % от птиците.

опит, са избрали да преминат обучение, тъй като са оценили възможността да научат неща, свързани с поведението и стреса при бройлерите[10].

Макар че не е необходимо лицата, които улавят и товарят птиците преди транспортиране за клане, да притежават свидетелство за квалификация, съгласно Директивата се изисква гледачите да им предоставят указания и насоки. Обикновено обаче не гледачът е лицето, което организира улавянето, особено когато секторът е интегриран в голяма степен и кланицата организира транспорта, поради което гледачът не е най-подходящото лице за даване на указания на екипа по улавянето на птици. Когато случаят е такъв, определени сектори от отрасъла са предоставили допълнително обучение на екипите по улавяне на птици, за да гарантират, че техните членове са запознати с добрите практики, както и с правните си отговорности.

3.2 Гъстота на отглеждане и инспекции

В Директивата са предвидени три диапазона на гъстота на отглеждане, като гледачите трябва да изпълняват различен набор от изисквания за всеки диапазон:

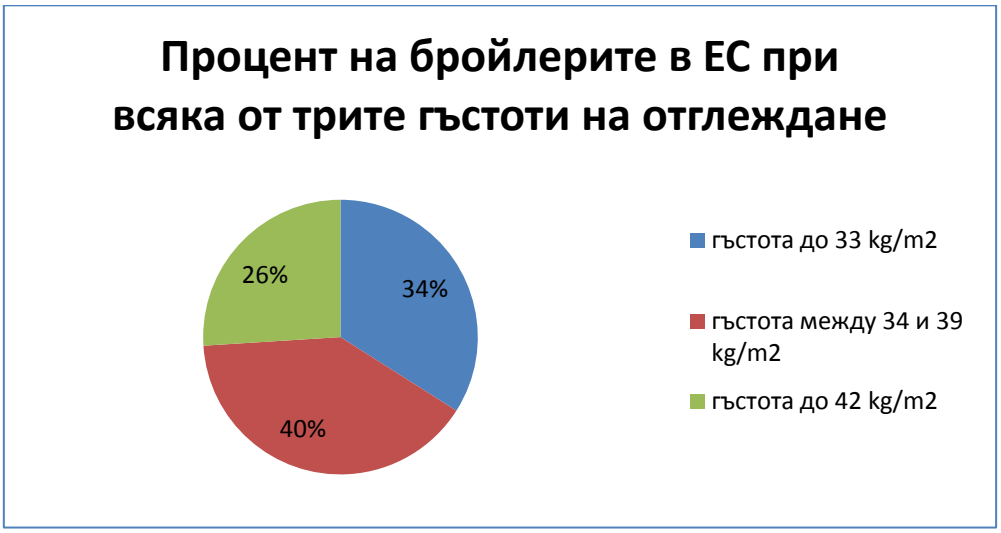
- Общото правило е гъстотата на отглеждане да не надхвърля 33 kg/m^2.
- Може да бъде предоставена дерогация за разрешаване на по-голяма гъстота на отглеждане над 33 kg/m^2 до 39 kg/m^2 , когато се води допълнителна документация, съдържаща подробности за всеки птичарник и когато в птичарника се поддържат определени климатични условия. Освен това документацията, придружаваща групата до кланицата, включва дневния процент на смъртност и натрупания дневен процент на смъртност.
- Допълнително увеличение на гъстотата на отглеждане над 39 kg/m^2 до 42 kg/m^2 се разрешава, когато освен при наличието на изпълнение на условията, посочени в предходната точка, извършеният от органите мониторинг потвърди документирани данни за ниска смъртност и добри управленски практики. Що се отнася до тази най-голяма гъстота на отглеждане, Директивата предвижда показател, като се използва формула, за натрупания дневен процент на смъртност, който не трябва да бъде надхвърлян.

Според проучването от 2017 г. при транспонирането на Директивата в националното законодателство Австрия, Дания, Германия, Швеция и Обединеното кралство са избрали да не използват някои или нито една от тези дерогации за гъстота на отглеждане. Както Германия, така и Обединеното кралство са посочили, че техните решения се основават на научни доказателства за това, че при по-висока гъстота на отглеждане е възможно условията за хуманното отношение да не бъдат изпълнени. В останалите 23 държави членки е налице пряко транспониране на директивата в

[10] Публикацията „Образоване на специалисти в областта на хуманното отношение към животните“ (Educating professionals on animal welfare) можете да намерите на адрес:

https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/4cca0815-024f-11e7-8a35-01aa75ed71a1

националното законодателство. Следователно към момента на провеждане на проучването от 2017 г. е имало група от държави членки, разрешаващи гъстота на отглеждане до 33 kg/m^2, друга група — до 39 kg/m^2, и трета група държави, разрешаващи максимална гъстота на отглеждане до 42 kg/m^2, при което като цяло три четвърти от бройлерите в ЕС се отглеждат при гъстота под 39 kg/m^2 (вж. графиката):

Според проучването от 2017 г. малко над една четвърт от производството в ЕС се осъществява при най-висока гъстота на отглеждане, при което гледачите са задължени да изпълняват определени допълнителни изисквания, формулирани в Директивата. Повече от половината (55 %) от бройлерите, отглеждани при най-високата гъстота, се намират във Франция, 18 % се намират в Нидерландия и 9 % — в Белгия.

При инспекции на случаен принцип органите са следили за това гъстотата на отглеждане да не надхвърля определените стойности по време на рискови периоди. Единият рисков период е точно преди „прореждането“ — практика, използвана в много държави членки, представляваща изнасяне на част от птиците с цел клане няколко дни преди по-голямата част от групата, чрез което в птичарника се осигурява допълнително пространство. Другият рисков период, по време на който гъстотата на отглеждане може да е най-висока, е непосредствено преди птиците да бъдат изпратени за клане, когато приключва производственият цикъл. С цел ефективно оценяване на съответствието със законовите изисквания на Директивата е необходимо държавите членки да определят ясни критерии за съответствие, за да могат техните инспектори да преценят на практика дали стопанствата спазват закона. Повечето държави членки са предоставили под някаква форма насоки за практическите действия, които следва да бъдат предприети при измерване на гъстотата на отглеждане, но малко от тях са дали указания на инспекторите да преценят дали вентилацията е достатъчна. Вентилацията е ключов фактор за осигуряване на климатичните условия в птичарника, но само в малка част от държавите членки органите са определили максималните концентрации на газове и са осигурили оборудване за измерването им. Инспекциите на стопанства на случаен принцип обикновено се съсредоточават върху осигурените ресурси, а не върху

самите птици, тъй като е трудно да бъдат проверявани отделни живи птици сред няколкото хиляди птици в даден птичарник.

Някои органи, по-специално в Дания, в която най-отдавна е установена системата за мониторинг на конкретни показатели в кланицата, са посочили, че е по-ефикасно проблемните стопанства да бъдат определяни посредством мониторинг на кланиците, отколкото въз основа на инспекции на стопанства на случаен принцип. Според тези органи използването на показател за животните, който може да бъде измерван *post mortem* и който е силно свързан с климатичните условия в птичарника по време на отглеждане, е най-ефикасният начин за организиране на контрола и набелязване на проблемите по отношение на условията на средата в стопанствата.

Както отрасълът, така и органите считат, че изискването за предоставяне на данни относно дневния процент на смъртност и натрупания дневен процент на смъртност, които следва да придружават групите до кланиците, е прекалено обременяващо. В повечето държави членки групата до кланицата се придружава само от данните за натрупания дневен процент на смъртност. За да се проучи кога настъпва смъртта при смъртните случаи, например дали непосредствено преди клане, или по-рано — по време на отглеждането, е необходимо органите да имат достъп до дневния процент на смъртност, когато гъстотата на отглеждане е по-висока от 33 kg/m2. Предоставянето на тези данни в някои държави членки е улеснено, тъй като гледачите въвеждат данните за дневния процент на смъртност директно в база данни, като по този начин достъп до тях могат да имат също така и официалните ветеринарни лекари, на които може да се наложи да проучат кога е настъпила смъртта.

В различните държави членки се прилага различна максимална гъстота на отглеждане. По-високите изисквания към управлението и мониторинга по отношение на отглеждането при по-висока гъстота опростяват потенциалните проблеми, свързани с хуманното отношение.

Изискването гледачите да се обучават се цени от отрасъла, а някои сектори от него предлагат и допълнително обучение на организаторите на транспорта и на персонала, участващ в улавянето на птиците преди транспортиране.

С инспекциите на стопанства се гарантира, че са изпълнени законовите изисквания, но държавите членки невинаги осигуряват ясни критерии за съответствие, на основание на които техните инспектори да могат да преценят на практика дали стопанствата спазват закона, макар че съществуват някои добри практики като добре определените максимални концентрации на газове и наличното оборудване за измерването им.

Добра практика в някои държави членки е автоматичното споделяне на данни относно процентите на смъртност, което улеснява разследванията съгласно Директивата на случаите, при които може да е имало твърде висока смъртност.

4 РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ

4.1 Задължителни показатели

За да бъде полезен като част от програмата за мониторинг, даден показател следва да бъде ясно определен, измерим на практика и в подкрепа на вземането на решения относно приемливостта на условията в стопанствата. Максималният натрупан дневен процент на смъртност[11], предвиден в Директивата за стопанства с най-висока гъстота на отглеждане, представлява такъв показател.

Този показател, който се определя за всяка група посредством формулата, предвидена в Директивата, може да се използва, за да се прецени дали гледачът е бил в състояние да избегне прекалено висока смъртност по време на периода на отглеждане. Ако групите, отглеждани при най-висока гъстота, надхвърлят предвиденото ограничение, органите изискват от гледачите да предоставят достатъчно обяснения за това, че причините са извън тяхната сфера на контрол; в противен случай те се задължават да отглеждат следващите седем последователни групи при по-ниска гъстота на отглеждане. През този период, преди на гледача да бъде разрешено отново да отглежда птици при по-висока гъстота, той се задължава да отглежда птици под пределната стойност.

При надвишените проценти на смъртност смъртните случаи често настъпват през първата седмица от производството и гледачът твърди, че това се дължи на условията в люпилнята и/или в родителските групи. Органите приемат тези твърдения, но не проучват условията в люпилнята съгласно Директивата. Правото на ЕС не предвижда специални изисквания по отношение на люпилните и нито една от държавите членки, одитирани от ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“, не е определила критерии за оценка на общите изисквания на Директива 98/58/ЕО по отношение на тези обекти.

Използването на натрупания дневен процент на смъртност за намаляване на гъстотата на отглеждане в последващи групи често се възприема като санкция. За да не превишават определената пределна стойност и за да избегнат намаляване на гъстотата на отглеждане, гледачите, които иначе биха могли да умъртвяват птици поради съображения, свързани с хуманното отношение към животните, могат вместо това да транспортират птиците, за които се предполага, че са негодни, към кланиците, така че те да не бъдат включени в процента на смъртност в техните стопанства.

Съгласно изискванията мониторингът на състояния, като по-високи от нормалните нива на контактен дерматит, паразитоза и системни заболявания, е част от рутинните инспекции post-mortem в кланиците. В Директивата обаче не се определят степента или сериозността на тези състояния, които съответстват на лошо състояние вследствие от неприлагане на условията за хуманното отношение към животните. В този смисъл,

[11] „Натрупан дневен процент на смъртност“ означава сумата от дневните проценти на смъртност, а от своя страна „дневен процент на смъртност“ означава броят на пилетата, които са умрели в птичарника в един и същи ден, включително тези, които са били умъртвени поради заболяване или по други причини, разделен на общия брой пилета в птичарника в същия ден, умножен по 100.

въпреки че официалният ветеринарен лекар е задължен да съобщи резултатите на гледача и компетентния орган, когато резултатите от инспекцията не съответстват на хуманното отношение към животните, държавата членка преценява дали допълнително да определи измерими критерии и да предвиди показател, който може да бъде в подкрепа на това решение.

4.2 Незадължителни показатели

Според проучването от 2017 г. в националното законодателство на 18 държави членки съществува изискване, съгласно което случаите на подов дерматит следва да бъдат документирани, а в 15 от тези държави това изискване се свързва с предприемането на целенасочени действия. Подовият дерматит е показател, наблюдаван в кланицата, и той може да се използва за определяне на проблемни стопанства, в които е необходимо да се предприемат корективни действия за справяне с основните проблеми. Подовият дерматит е форма на контактен дерматит, дължащ се на амонячно изгаряне в резултат на продължителен контакт с некачествени постели, висока степен на влажност и високо съдържание на амоняк, причиняващи химично дразнене на кожата. Подовият дерматит се свързва с други форми на контактен дерматит като лезии на бутчетата и мехурчета по гърдите, които дават основание да се предполага не само за лошо качество на постелите, но и за вероятност пилетата да куцат или да имат проблеми с подвижността. Дерматитът не се влияе от улавянето, транспортирането или условията при клането и поради това е добър показател за хуманното отношение към животните в стопанствата. Фактът, че има 15 държави членки, които свързват този показател с целенасочени действия съгласно закона, заедно с Обединеното кралство и Испания, в които такива системи са въведени, без да са предвидени в закона, означава, че за почти 80 % от производството на домашни птици в ЕС се прилага тази система за оценяване.

Швеция, Дания, Нидерландия и Обединеното кралство са използвали този показател на практика най-дълго време и използват тристепенната система за оценяване, въведена за първи път в Швеция[12]. Единадесетте държави членки, които не разполагат със свързана с целенасочени действия система за оценяване, все пак провеждат инспекции *post mortem* съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 854/2004[13], но те не използват системно тези данни с цел приоритизиране на инспекциите на стопанствата.

Използването на подовия дерматит като показател е дало възможност на държавите членки да разработят системи за ефективен контрол на хуманното отношение към бройлерите[14]. Макар че оценяването и праговите нива се различават в отделните

[12] „Инструменти за управление за намаляване на подовия дерматит при бройлерите“ (Management tools to reduce footpad dermatitis in broilers), I. de Jong & J. van Harn, Aviagem, 2012 г.

[13] Регламент (ЕО) № 854/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за определяне на специфичните правила за организирането на официален контрол върху продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 206), поправен и повторно публикуван в ОВ L 226, 25.6.2004 г., стр. 83.

[14] „Принос на инспекцията на месо за надзора върху здравето на домашните птици и хуманното отношение към тях в Европейския съюз“ (Contribution of Meat Inspection to the surveillance of poultry

държави членки, всички те предоставят указания за оценка *post mortem*, докладване на резултатите и последващ контрол. Необходимо е между органите, отговорни за кланицата и стопанството, да има добра комуникация и координация, така че гледачите с постоянно високи резултати да бъдат задължени да се справят с проблема. От друга страна, продължителните ниски резултати за наличие на подов дерматит са свидетелство, че гледачът работи добре.

ЕОБХ е предвидил хармонизирана система за събиране на данни и модел за предоставяне на данни,[15] както се изисква съгласно член 6, параграф 2 от Директивата. По време на семинара от 2017 г. експерти от държавите членки посочиха, че макар този епидемиологичен/извадков подход да дава представа за националните равнища на подов дерматит, той не е осигурил инструмент за приоритизиране на непрекъснатия контрол на отделните стопанства. Експертите от държавите членки направиха заключение, че е било необходимо да разработят насоки за това как данните от кланиците могат да се използват като част от основани на риска проверки, освен ако вече не са разполагали с такава система.

Процентите на смъртност са основно средство за оценка на хуманното отношение към групата, но понастоящем оценяването на конкретни видове контактен дерматит по време на инспекциите post-mortem, и по-специално на подовия дерматит, в повечето държави членки се разглежда като най-добрия начин за извършване на оценка на риска на стопанствата за бройлери и за определяне на стопанствата, на които следва да се даде приоритет за провеждане на разследвания и предприемане на действия. Мониторингът на последващите групи по време на инспекции *post mortem* може да се използва, за да се потвърди, че основните проблеми са коригирани.

Често се правят предположения, че условията в люпилните и/или родителските групи са причина за високите проценти на смъртност през ранните етапи на отглеждане, но тези обекти не се проучват от органите, тъй като те не са определили специални правила за хуманното отношение към животните, приложими към обектите.

5 ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПИЛЕТАТА

В становище на ЕОБХ[16] се изброяват основните заболявания с последици за хуманното отношение към бройлерите като проблеми с краката, контактен дерматит, асцит и

health and welfare in the European Union), A. Huneau-Salaün, K. D. Stärk, A. Mateus, C. Lupo, A. Lindberg, S. Le Bouquin-Leneveu, Епидемиология и инфекциозни заболявания, 2015 г., том 143, брой 11, стр. 2459—2472

[15] „Предоставяне на техническа помощ на Комисията (член 31 от Регламент (ЕО) № 178/2002) за изготвянето на система за събиране на данни по отношение на показателите за хуманно отношение в ЕС към бройлерите в кланиците“ (Technical assistance to the Commission (Article 31 of Regulation (EC) No 178/2002) for the preparation of a data collection system of welfare indicators in EU broilers' slaughterhouses)http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2013.3299/pdf

[16] „Научно становище относно влиянието на генетичните параметри върху хуманното отношение и устойчивостта на стрес на бройлерите, предназначени за търговия“ (Scientific Opinion on the influence of genetic parameters on the welfare and the resistance to stress of commercial broilers) http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2010.1666/full

синдром на внезапната смърт. В него се посочва, че те се изострят поради интензивната селекция за бърз темп на растеж, повишената ефективност по отношение на фуражите, но също така и условията на околната среда. Директивата има за цел да подобри хуманното отношение към пилетата чрез по-добро управление и подобрени условия на околната среда, а въпросът за генетичната селекция беше предмет на друг доклад на Комисията.

Проучването от 2017 г. показва, че за въздействието на Директивата не са правени много оценки нито от държавите членки, нито от отрасъла. Одитите, проведени от ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“, и семинарът с участието на държавите членки, проведен през 2017 г., създават основата за следващите заключения относно въздействието на директивата върху хуманното отношение към птиците.

По същество системите за производство са същите като преди влизане в сила на Директивата, като еднодневните пилета се поставят в птичарник, на под, покрит с постелъчен материал (например, слама, дървени стърготини, торф или хартия). Били са направени подобрения в птичарниците и качеството на средата, като някои държави членки постепенно са извадили от употреба по-старите птичарници, които не са могли да изпълнят изискванията за средна относителна влажност в птичарника под 70 % за период от 48 часа при външна температура под 10°C. Било е установено, че невъзможността за изпълнение на изискванията води до високи нива на подов дерматит и че мониторингът на този показател също така е станал причина за извършване на подобрения в птичарниците.

Следователно повечето систематични подобрения са били направени по-скоро посредством мерки за справяне с подовия дерматит, отколкото посредством инспекции на стопанства на случаен принцип. Освен това действията за справяне с високи нива на контактен дерматит са включвали и убиване на птици на по-ранна възраст, преди да възникнат проблеми с подвижността, и за да се предотврати влошаването на хуманното отношение към птиците. Поддържането на подходящи постели по време на жизнения цикъл на групата също се признава като фактор за намаляване на заболяванията като коксидиоза и некротичен ентерит, в резултат на което се подобрява здравословното състояние на птиците.

Още косвени признаци за предимствата от приемането на такива мерки относно здравето на групата бяха забелязани и при други дейности на ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“ като част от плана за действие на Комисията относно антимикробната резистентност[17]. По-специално, съществуват доказателства, че значително е намаляла или напълно е избетгната необходимостта от употребата на антимикробни средства (различни от кокцидиостатици) за лечение при често срещани състояния в държавите членки, в които приоритет е хуманното отношение, здравето и хигиената[18].

[17] https://ec.europa.eu/health/amr/sites/amr/files/amr_action_plan_2017_en.pdf
[18] http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=121

С Директивата е осигурена добра рамка за гарантиране на хуманното отношение към бройлерите и макар и оценяването на подовия дерматит да не е определено на равнището на ЕС, използването на този показател е довело до повечето систематични подобрения в областта на хуманното отношение към животните.

6 РАЗХОДИ ПО ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВАТА

Данните от проучването от 2017 г. въз основа на допитване до държавите членки показват, че разходите по прилагане на Директивата са били оценени в шест държави членки и че стойностите не са съпоставими. Документираните разходи по прилагането, както годишните, така и еднократните, са свързани с разходите на гледачите за изпълнение на по-подробните изисквания, разходите на органите за допълнителен персонал и оборудване за измерване на параметрите на средата, както и с административните и производствените разходи за отрасъла.

Данните от проучването от 2017 г. показват, че като цяло държавите членки и отрасълът не считат, че са налице съществени финансови последици от прилагането на Директивата. Единствените държави членки, посочили значителни разходи, са Обединеното кралство и Нидерландия. Въз основа на оценка на въздействието, извършена преди прилагането на Директивата, в Обединеното кралство е изчислено, че еднократните и годишните разходи за период от осем години възлизат приблизително на 71,1 милиона евро. Основните разходи са възникнали в резултат на решението на Обединеното кралство да не позволява в стопанствата да се отглеждат птици при най-висока гъстота на отглеждане. Според проучването от 2017 г. тези разходи са били поети от отрасъла, но желанието на потребителите да плащат за продукти с по-висок стандарт за хуманно отношение към животните е компенсирало разходите, произтичащи от отглеждането и производството при по-ниска гъстота на отглеждане. В Нидерландия не е била извършена оценка на въздействието, но и органите, и отрасълът считат, че прилагането на Директивата е породило съществени разходи, тъй като преди прилагането ѝ гъстотата на отглеждане е била в диапазона 45 kg/m²—50 kg/m² и че намаляването на производството, произтичащо от по-ниската гъстота на отглеждане, въведена с Директивата, е разход, който е трябвало да бъде поет от отрасъла. Нидерландия е изчислила, че годишните административни и производствени разходи за отрасъла възлизат на 2,7 милиона евро, като в това число не влизат загубите на приходи, произтичащи от намаляването на гъстота на отглеждане с цел спазване на Директивата. В други държави членки разходите по прилагане са варирали от незначителни стойности до 6 милиона евро годишно за производителите във Финландия.

Мониторингът на показателите в кланицата е бил разглеждан като разход на време и за персонала на кланицата, и за официалните ветеринарни лекари (например Чешката република е изчислила, че разходите за извършване на проверки в кланиците възлизат приблизително на 1,3 милиона евро).

Отглеждането на бройлери за селскостопански цели е голям и разрастващ се сектор на селскостопанската икономика в ЕС, който осигурява значителен брой работни места. Износът и вносът в голяма степен взаимно се балансират и прилагането на Директивата не води до възникването на големи разходи. По-ниската гъстота на отглеждане не е оказала отрицателно въздействие върху конкурентоспособността на сектора в различните държави членки.

7 ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Отглеждането на бройлери за селскостопански цели представлява важна част от селскостопанската икономика в ЕС и според данните, събрани по време на проучването от 2017 г., прилагането на Директивата не води до възникването на каквито и да било значителни разходи. Директивата е осигурила рамка за подобряване на управлението и птичарниците за бройлерите от страна на държавите членки, което е оказало положително въздействие върху здравето и хуманното отношение към птиците.

Проверките, основани на мониторинг на подовия дерматит, са най-доброто средство, което доказва, че хуманното отношение към животните се е подобрило. Тези проверки са най-ефикасният и ефективен начин за приоритизиране на разследванията на стопанствата. Освен това чрез оценяване на подовия дерматит органите и гледачите са могли да измерят напредъка и да поддържат стандарти въз основа на действително постигнатите резултати, свързани с хуманното отношение към животните.

Държавите членки са наясно какви са действията, които е необходимо да бъдат предприети за въвеждане на системите за мониторинг на подов дерматит, като две трети от тях вече са създали такива системи.

Инспекциите на стопанства на случаен принцип все още представляват важна част от всяка система за контрол, по-специално за проверка на гъстотата на отглеждане и дали управлението, птичарниците и другите ресурси са подходящи.

В различните държави членки е била прилагана различна максимална гъстота на отглеждане, като евентуалните отрицателни последици от високата гъстота на отглеждане са били смекчавани чрез прилагане на по-високи изисквания и осъществяване на мониторинг чрез използване на натрупания дневен процент на смъртност като показател. Високите проценти на смъртност често се отдават на условията в люпилните и/или родителските групи, но не са известни каквито и да било действия, предприети от органите по отношение на това подозрение. Правилната оценка на по-техническите изисквания, като например вентилацията, които оказват влияние върху хуманното отношение към пилетата, също представлява предизвикателство за органите.

Комисията ще продължи да си сътрудничи с държавите членки за разпространяване на примери за добри практики за контрол, а с държавите членки и с отрасъла — относно насоките за управление на стопанствата.